

**Co komu potrzebne – czyli
”Chłopcy od świętego
Wincentego” wg ISAD (G)
i Allmovie.com oraz co z tego
porównania wynika**

Kazimierz Schmidt (NDAP)

*KONFERENCJA METODYCZNA, PROBLEMY OPRACOWANIA
MATERIAŁÓW AUDIOWIZUALNYCH W ARCHIWACH PAŃSTWOWYCH,
Warszawa 3-4 kwietnia 2008*

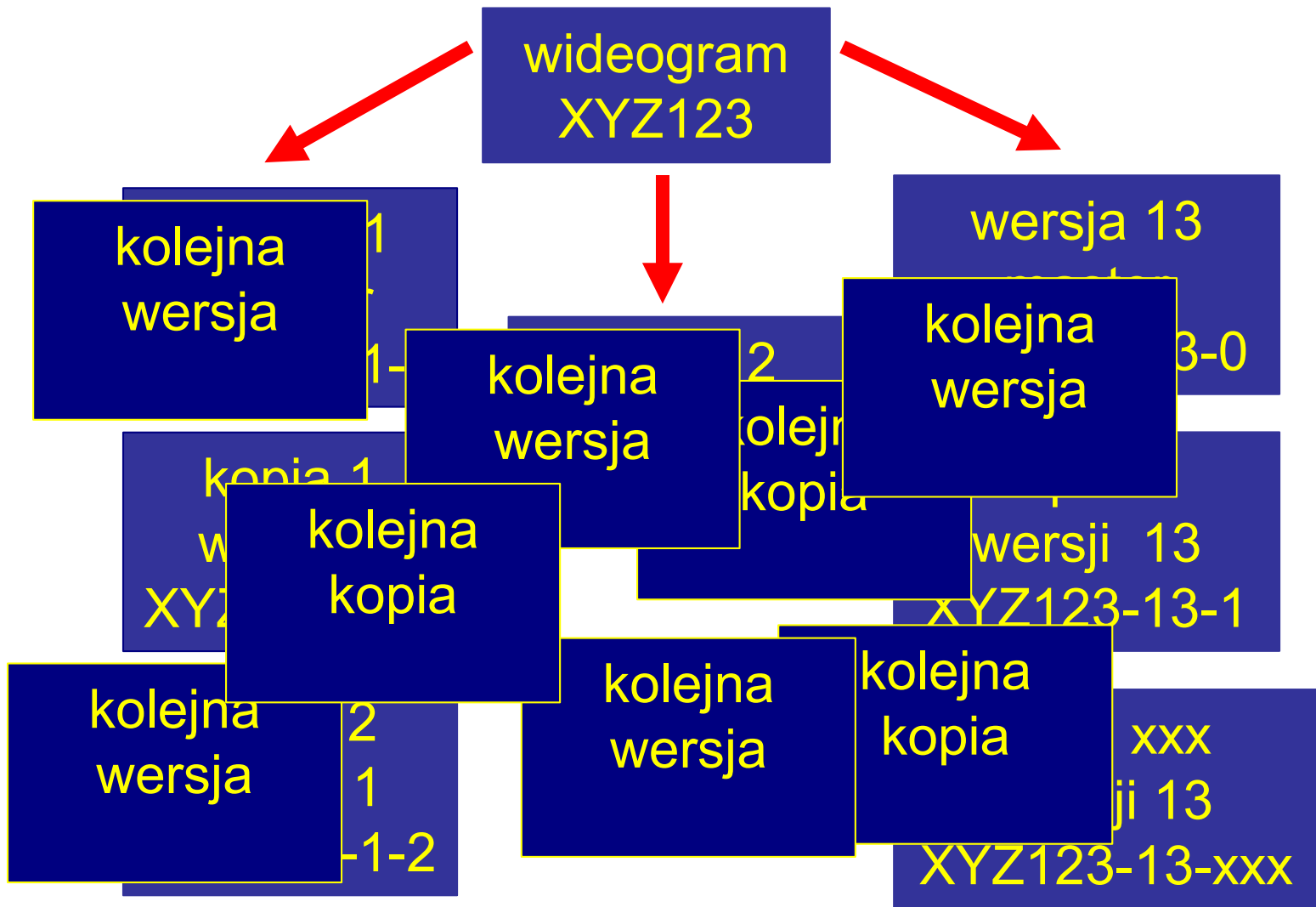
Plan prezentacji

- Dzieło i jego wersje oraz... kopie wersji
- Zapisany nośnik czy zapis na nośniku? Jaka to różnica.
- Trochę informacji o technologiach zapisu obrazu i praktyce ich stosowania
- Słów parę o rozporządzeniu MKiDN w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych
- Tytułowy przykład - „The boys of st. Vincent” w różnych lokalizacjach.
- Inne przykłady
- ISAN – próba oderwania dzieła (i jego wersji od nośnika)
- Problematyka standaryzacji opisu materiału audiowizualnego czyli nie tylko ISAD i MARC

Plan prezentacji

- Dzieło i jego wersje oraz... kopie wersji
- Trochę o wersjach i kopiach tego samego dzieła.
- Trochę informacji o technologiach zapisu obrazu i praktyce ich stosowania
- Słów parę o rozporządzeniu MKiDN w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych
- Tytułowy przykład - „The boys of st. Vincent” w różnych lokalizacjach.
- Inne przykłady
- ISAN – próba oderwania dzieła (i jego wersji od nośnika)
- Problematyka standaryzacji opisu materiału audiowizualnego czyli nie tylko ISAD i MARC
- ITN czyli od „brudnych” metadanych do nowoczesnego archiwum

wersje i kopie

digitalizacja w tle

- **wyobraźmy sobie teraz, że opisujemy każdą wersję i każdą kopię osobno**
- **a potem staramy się utrzymać ją w stanie pozwalającym na odtworzenie**
- **czyli będziemy digitalizować ...**

i2010: BIBLIOTEKI CYFROWE

SEC(2005)1194-1195

tamże:

- **Wyzwania finansowe:** Digitalizacja wymaga dużego nakładu siły roboczej i jest kosztowna. Potrzebne są znaczące wstępne inwestycje, które w większości przypadków wykraczają poza możliwości finansowe instytucji gromadzących informacje. Digitalizacja wszystkich ważnych materiałów jest zadaniem niemożliwym do zrealizowania, dlatego należy dokonać wyboru, co i kiedy powinno zostać zdigitalizowane
- Głównym celem digitalizacji tego materiału jest udostępnienie go użytkownikom Internetu. Jednak w niektórych przypadkach digitalizacja ma na celu w pierwszej kolejności utrwalenie tych zasobów, a nie ułatwienie dostępu do nich. Dotyczy to przede wszystkim materiałów audiowizualnych, w przypadku których z czasem następuje pogorszenie jakości formatów analogowych oraz utrata cennych materiałów.

Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 236/28

- **ZALECENIE KOMISJI z dnia 24 sierpnia 2006 r. w sprawie digitalizacji i udostępnienia w Internecie dorobku kulturowego oraz w sprawie ochrony zasobów cyfrowych (2006/585/WE)**

tamże:

NINIEJSZYM ZALECA, ABY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE:

- 1) gromadziły informacje o trwającej i planowanej digitalizacji książek, czasopism, gazet, zdjęć, obiektów muzealnych, materiałów archiwalnych, **materiałów audiowizualnych**, (zwanych dalej „dorobkiem kulturowym”) oraz sporządzały przeglądy poświęcone takiej digitalizacji **w celu uniknięcia powielania działań** oraz wspierania współpracy i synergii na szczeblu europejskim

wnioski w skrócie

- Digitalizacja wszystkich ważnych materiałów jest zadaniem niemożliwym do zrealizowania...
- a nie da się utrzymać „przy życiu” wszystkich nośników
- czyli trzeba dokonać wyboru – tak aby zachować **dzieło** i jeśli to możliwe ważniejsze jego **wersje** ale już nie wszystkie jego **kopie**

kilka informacji technicznych dla
archiwisty lub bibliotekarza po
studiach kierunkowych na wydziale
historii

o próbkowaniu

- jeśli częstotliwość próbkowania sygnałów różnicowych w kierunku poziomym jest dwukrotnie mniejsza od częstotliwości próbkowania sygnału luminancji, a w kierunku pionowym częstotliwość próbkowania luminancji i chrominancji są jednakowe to mamy do czynienia z próbkowaniem 4:2:2

zob. Alina Karwowska-Lamparska, Andrzej Chudziński, Justyn Połujan, Analiza porównawcza algorytmów kodowania sygnału wizyjnego MPEG-2 i MPEG-4 w celu określenia liczby programów w multipleksie, 2005

źródło: www.krrit.gov.pl/dokumenty/cyfryzacja/cyfr_analiza_mpeg.pdf

nawet jeśli wszystko jasne... to co z tego ?

o strumieniu bitów i próbkowaniu

- strumień bitów 5Mb/s jest „gorszy” niż 50Mb/s, itd.
- jeśli sygnał źródłowy jest 5Mb/s to nie da się z tego zrobić 50Mb/s (da się ale nie ma sensu)
- próbkowanie 4:2:0 jest „gorsze” niż 4:2:2, a to jest „gorsze” niż 4:4:4 itd.
- jeśli sygnał źródłowy jest próbkowany 4:2:0 to nie da się z tego zrobić 4:2:2 (da się ale nie ma sensu)

o rozmiarach obrazu

- LDTV to obraz 352x288 punktów, SDTV to 720x576 punktów, a HDTV to obraz 1920x1080 (albo 1280x760)
i jeśli tak już nagrano to nie będzie więcej
- materiał z taśmy filmowej (z telekina) można digitalizować z dowolnym próbkowaniem (np. 4:4:4) i rozdzielczością (np. 2000 punktów na dłuższym wymiarze (2k), a nawet 3000 punktów (3k) lub 4000 (4k))

nie będzie łatwo

- zgodnie z (uchylonym!) rozporządzeniem MKiDN z dnia 5 listopada 1999 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych (Dz. U. z dnia 20 listopada 1999 r) ewidencjonując wpływy dla określonych rodzajów materiałów stosuje się następujące jednostki ewidencyjne:
- „2) *dla dokumentów elektronicznych:*
- *a) dyskietka - dla dokumentów opublikowanych jako całość wydawnicza na dyskietce komputerowej,*
- *b) zestaw dyskietek - dla kompletu dyskietek, stanowiącego całość wydawniczą i opatrzonego wspólnym tytułem,*
- *c) płyta CD ROM - dla dokumentów opublikowanych jako całość wydawnicza na płycie CD ROM,*
- *d) zestaw płyt CD ROM - dla kompletu płyt CD ROM, stanowiącego całość wydawniczą i opatrzonego wspólnym tytułem;*

nośnik aksjomatem

- Jak widać rozporządzenie MKiDN za dokument elektroniczny uznaje nośnik lub komplet nośników stanowiących **całość wydawniczą**
- to samo podejście „nośnikowe” dotyczy opracowania filmów - liczne artykuły naukowe dotyczące opracowania zbiorów audiowizualnych w praktyce wskazują na opisywanie nośników.
- podobnie jest w normach dotyczących opracowania materiałów archiwalnych por. ISAD(G) – podstawą ewidencji jest **materialny nośnik**

uzależnieni od nośnika

- cytat: Andrzej Drożdż, *Opisywanie filmów w formacie MARC 21 w systemie HORIZON - źródła, metoda, struktura, kontrowersje*, EBIB Nr 5/2005 źródło: <http://ebib.oss.wroc.pl/2005/66/drozdz.php#do26>
- „*Potrzeba napisania formatu dla filmów stawiała się sprawą pilną. Gromadzony w różnych bibliotekach materiał filmowy na nośnikach magnetycznych i elektronicznych wymagał jednolitej i zgodnej z formatem MARC 21 formuły opisu*”
- „*„Sporym problemem była nieobecność w polskiej normie dla filmów dysku optycznego w standardzie DVD-Video Taśma magnetowidowa z filmem w kasecie wizyjnej (kaseeta VHS) jeszcze do niedawna była podstawowym nośnikiem w zbiorach licznych polskich bibliotek. Obecnie ustępuje płycie DVD-Video, **która przewyższa ją zdecydowanie jakością obrazu i dźwięku.**”*

to będzie ważne dalej !!!

czy pamiętają Państwo jeszcze...

- że im więcej Mb/s tym lepsza jakość
- że próbkowanie 4:2:2 jest lepsze niż 4:2:0
- jak Państwo myślą jakie mogło być źródło do produkcji płyt DVD „zdecydowanie przewyższających jakością obrazu i dźwięku kasety VHS”?

gdyby źródłem była

- technologia DVCPPro50, to oznaczałoby 50Mb/s, 4:2:2
- technologia Digital Betacam, to oznaczałoby 90Mb/s, 4:2:2
- technologia zapisu na filmie super16mm, to oznaczałoby możliwość digitalizacji ze strumieniem bitów np. 440Mb/s i próbkowaniem 8:8:8

technologia DVD-Video to 6Mb/s i 4:2:0

proszę teraz wyciągnąć wnioski co należy zrobić mając takie „na stanie” pięknie skatalogowane płyty DVD (zgodnie z formatem MARC) albo kasety VHS (zgodnie z zasadami ISAD)

**przede wszystkim należy
sprawdzić czy u producenta (nie
producenta płyty tylko
wideogramu!) w archiwum nie
znajduje się materiał źródłowy**

**jeśli jest – należy... oszczędzić
publiczne środki**

ważne

- nie należy opracowywać (a potem digitalizować) **taśm** tylko **nagrania** (z zagrożonych degradacją taśm)
- przedmiotem i efektem digitalizacji powinno być **dzieło** a nie **nośnik**
- wyodrębnienie nagrań ze względu na ich **całość** **znaczeniową** pozwoli na sprawne i prawidłowe zarządzanie nimi (w tym udostępnianie, ochronę praw autorskich, danych osobowych, wymianę danych pomiędzy instytucjami przechowującymi zbiory*)

zob. Zalecenie Komisji z dnia 24 sierpnia 2006 r. w sprawie digitalizacji i udostępnienia w Internecie dorobku kulturowego oraz w sprawie ochrony zasobów cyfrowych (2006/585/WE) pkt (6), (10)

przykłady

- kilka przykładów pokazujących że nie gadam po próżnicy i brak rozwiązania omawianych problemów stworzy w nieodległym czasie... nowe problemy
- UWAGA! nie znaczy to, że nawołuję do zaprzestania rozpoznawania zbiorów wideo i audio. Właśnie TRZEBA to robić aby mieć pewność że dysponujemy naprawdę czymś wyjątkowym – czymś co warto przechować wiecześnie, a nie n-tą kopią nie wymagającą zaangażowania środków publicznych.

Tytułowy przykład czyli co nieco o jakości opisu ... taśmach VHS i wyśledzonej (?) taśmie 16mm

- *Chłopcy od św. Wincentego* to film, który znajduje się w przykładzie do specyfikacji ISAD (G) jako część opracowanego zgodnie z ISAD zespołu „John Smith fonds”.
- Dla porównania opisu tego samego dzieła zanalizowano także przykłady z Library and Archives Canada, University of North Carolina, National Film Board of Canada, a także wykonane dla tvguide.com, allmovie.com

ISAD(G)

poziom zespołu

- **3.1.1 Reference code(s)** CA OTY F0453
- **3.1.2 Title** John Smith fonds
- **3.1.3 Date(s)** 1951-1994
- **3.1.4 Level of description** Fonds
- **3.1.5 Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)** - 4.8 m of textual records. – **202 videocassette tapes.**
– **3 audio cassette tapes.** – 3 boxes of graphic materials.
- **3.2.1 Name of creator(s)** Smith, John, 1943-

ISAD(G)

poziom dokumentu

- 3.1.1 *Reference code(s)* CA OTY F0453 S1014.1
- 3.1.2 *Title* *The Boys of St. Vincent [videorecording]*
- 3.2.1 *Name of creator(s)* *Les Productions T 1 -Action Inc.* in co-production with the National Film Board of Canada, in association with the Canadian Broadcasting Corporation (Producers). - Canada : *Productions T 1 -Action, Inc.*
- 3.1.5 *Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)* 1 videocassette (92 min.) : sd., col. ; *2 in.*

ISAD(G)II

poziom dokumentu cd.

- *3.3.1 Scope and content Performers: **Henry Czerny, Brian Dooley, Philip Dinn, Johnny Morina**. – Directed by John N. Smith ; director of photography, Pierre Letarte ; edited by Werner Nold. – **VHS**.
Closed-captioned for the hearing impaired. – Item is a fictional account of the emotional and sexual humiliation experienced by boys in a Newfoundland orphanage run by the All Saints Brothers. Tells the story of ten-year-old Kevin who rebels against the authoritarian rule.*
3.7.3 Date(s) of descriptions August 8, 1999

Library and Archives Canada

- NAME(S): Smolar, Neil Grana, Sam Luca , Claudio, 1945- Smith, John N., 1943- Alliance Releasing Home Video (Firm) Productions Télé-Action inc
- TITLE(S):*The boys of St. Vincent [videorecording] / directed by John N. Smith ; produced by Sam Grana, Claudio Luca ; executive producers, Claudio Luca, Colin Neale The boys of Saint Vincent PUBLISHER: Montréal : Alliance Releasing Home Video, c1993. Alliance Releasing Home Video, 1435-5 Place Ville-Marie, Montréal, PQ H3B 2G2
- PUBL. NO.: Publisher no.: ARV 1321 Alliance Releasing Home Video
- DESCRIPTION: 2 videocassettes (ca. 3 h) : sd., col. ; 13 mm.

Library and Archives Canada

- NOTES: **VHS Hi-fi.**
Written by Des Walsh, John N. Smith and Sam Grana. Original music composed by Neil Smolar. Produced by Les Productions Télé-Action inc. in co-production with the National Film Board of Canada and the Canadian Broadcasting Corporation.
- Cast: **Henry Czerny, Brian Dooley, Sebastian Spence, Johnny Morina, David Hewlett et al.**
- NUMBERS: Canadiana: 954001788
ISBN: 156730110X

**Ale to tylko jeden z ... 22 opisów tego filmu
dostępnych w LAC**

najpełniejszy opis wykonawców z LAC

- Cast: Henry Czerny, Brian Dooley, Alain Goulem, Sam Grana, Maurice Podbrey, Michael Wade, Philip Dinn, Greg Thomey, Brian Dodd, Ashley Billard, Jeremy Keefe, Jonathan Lewis, Johnny Morina.

dokładnie 13

University of North Carolina

- Title: The Boys of St. Vincent
Alternate Titles- Le Collège St. Vincent
Run Time: 186 minutes Release Date: 1994 Director:
John N. Smith
Genre: Drama Homosexuality & Gay Studies Psychology
Children, Childhood Social Drama Canada & Canadian
Cinema
Origin: Canada
Format: **VHS**
- Description: In a Catholic boys' orphanage in Newfoundland, the children are emotionally, physically and sexually abused by many of the brothers operating the place. Henry Czerny gives an amazing performance as the chief of the orphan, a man with an infinite amount of inner rage and repressed sexual yearnings.

pełny opis

<http://www.lib.unc.edu>

To samo tylko jako MARC

- 049 [Video-][cassette] NOC3|oanh
- 092 791.4372
- 099 9 65-V5420
- 245 04 The Boys of St. Vincent|h[videorecording] 246 1
Boys of Saint Vincent
- 260 New York :|bNew Yorker Video,|cc1996.
- 300 2 videocassettes (186 min.) :|bsd., col. ;|c1/2 in.
- 500 Originally released as a motion picture in 1992.
- 500 "NYV 05796P."
- 508 Director, John N. Smith ; screenplay, Des Walsh,
John Smith, Sam Grana ; producer, Sam Grana,
Claudio Luca.
- 511 1 **Henry Czerny, Johnny Morina, Brian Dooley,
Brian Dodd, Lise Roy, Sebastian Spence, David
Hewlett.**

pełny opis

<http://webcat.lib.unc.edu/>

z wizytą u producenta czyli NFB

- **Description** This realistic two-part dramatization follows the desperate struggle by young residents of a Roman Catholic orphanage to escape their nightmare of physical and sexual abuse... (...)
- 1992, 92 min 20 s
- Directed by [John N. Smith](#)
- Produced by
  - Sam Grana
  - Claudio Luca
- Production Agency
  - Les Productions Télé-Action Inc.
  - National Film Board of Canada
- **Also available in French**
- [Les Garçons de Saint-Vincent](#)
- **Also available under**
- [The Boys of St. Vincent 2-Volume Set](#)

**Uwaga! NFB w ogóle
nie informuje o
nośnikach**

Lista wykonawców NFB

- Cast

1. Brian Dooley
2. Philip Dinn
3. Michael Wade
4. Greg Thomey
5. Brian Dodd
6. Ashley Billard
7. Jeremy Keefe
8. Jonathan Lewis
9. Johnny Morina
10. Alain Goulem
11. Sam Grana
12. Maurice Podbrey
13. Henry Czerny

**pełny opis [http://
www.nfb.ca/](http://www.nfb.ca/)**

i w komercji

TV GUIDE

2. *Henry Czerny: Peter Lavin*
3. *Johnny Morina: Kevin Reevey--age 10*
4. *Sebastian Spence: Kevin Reevey--age 25*
5. *Brian Dodd: Steven Lunny--age 10*
6. *David Hewlett: Steven Lunny--age 25*
7. *Jonathan Lewis: Eddie Linnane*
8. *Jeremy Keefe: Mike Sproule*
9. *Philip Dinn: Mike Finn*
10. *Brian Dooley: Detective Noseworthy*
11. *Greg Thomey: Brother Glackin*
12. *Michael Wade: Brother MacLaverty*
13. *Lise Roy: Chantal Lavin*
14. *Kristine Demers: Sheilah*
15. *Timothy Webber: Brian Lunny--age 30*
16. *Ashley Billard: Brian Lunny--age 16*
17. *Alain Goulem: Brother Glynn*
18. *Ed Martin: Tom Kennedy*
19. *Sam Grana: Monsignor*
20. *Maurice Podbrey: Archbishop*

pełny opis
<http://tvguide.com/>

Allmovie

2. *Henry Czerny - Brother Lavin*
3. *Johnny Morina - Kevin Reevey, Age 10*
4. *Brian Dodd - Steven Lunny, Age 10*
5. *Lise Roy - Chantal Lavin*
6. *Sebastian Spence - Kevin Reevey, Age 25*
7. *Brian Dooley - Detective Noseworthy*
8. *David Hewlett - Steven Lunny, Age 25*
9. *Timothy Webber - Brian Lunny, Age 30*
10. *Sam Grana - Monsignor*
11. *Ashley Billard - Brian Lunny, Age 16*
12. *Kristine Demers - Sheilah*
13. *Philip Dinn - Mike Finn*
14. *Alain Goulem - Brother Glynn |*
15. *Jon Hoddinott - Billy Lunny*
16. *Sheena Larkin - Commission Lawyer*
17. *Jonathan Lewis - Eddie Linnane*
18. *Ed Martin - Tom Kennedy*
19. *Maurice Podbrey - Arch Bishop*
20. *Greg Thomey - Brother Glackin*
21. *Michael Wade - Brother MacLaverty*
22. *M*

pełny opis
<http://allmovie.com/>

Przykład 2 – ScreenSound Australia

na stronach <http://www.australiadancing.org/> i <http://www.screensound.gov.au/> można znaleźć opis 13-minutowego materiału filmowego „DANCES FROM THE OPERA SAMSON AND DELILAH”. Jest to audycja wyprodukowana przez [Australian Broadcasting Corporation](#) w roku 1961.

Posiadane przez Screensound nośniki zostały opisane jako:

- *Item 1 : Preservation Material, 1/2" VHS Domestic, Sound, Colour, 00:13:00, Copied to 1, 2*
- *Item 2 : Duping/Working Copy, Betacam SP 1/2" (Metal Tape), Sound, Colour, 00:13:00, Copied to 3*
- *Item 3 : AVC012666(1) - Canberra, Access Copy - Australian, 1/2" VHS Domestic, Sound, Colour, 00:13:00, Time-coded*

ważne! proszę zwrócić uwagę że mamy do czynienia z opisanym dziełem (!) do którego przyporządkowano nośniki

Ale, jest pewne ale...

Pytania brzmią:

2. Jakim cudem 1/2" VHS może być "Preservation Material"?
3. Po co grac z VHS-a kopie na Betacam SP skoro w ABC MUSI być „oryginalna” taśma 16mm? (...bo w 1961 roku nie było jeszcze VHS-a)
4. Czy jest to materiał czarnobiały czy kolorowy (wg ScreenSound kolorowy a wg www.australiadancing.org czarnobiały)

Przykład 3 – Złota Setka Teatru Telewizji

15 listopada 1999 Telewizja Polska przekazała Bibliotece Narodowej roku kasety VHS, na których zarejestrowano „Złotą Setkę” najlepszych w historii Teatru Telewizji przedstawień teatralnych, wytypowanych w sierpniu 1999 r. przez Akademię Teatru Telewizji.

Jak można się dowiedzieć (ciagle jeszcze) ze strony internetowej BN podarowane materiały mają być „zaczątkiem Narodowej Wideoteki Teatru Telewizji. Przechowywana jest ona i udostępniana w Czytelni Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych Biblioteki Narodowej”

I pytanie do Państwa: czy podarowane kasety VHS powinny być zaczątkiem Narodowej Wideoteki czy też zwyczajnie należy je... wyrzucić

- **Przykład 4 Opis taśmy z radia Łódź*:**

- 02065 syg. 87A/I 87/A/II
- NA TRASIE ŁÓDŹ-WARSZAWA
- GAT. PIOSENKA
- wokół: Szewczyk Michał, Stępowski Jarema, Skoczyła Włodzimierz...
.itd
- 1. Warszawski dzień – Sygietyński Tadeusz, 2. Kult Stolicy, 3.
Taksówkarz Warszawski – Suchocki Tadeusz, Młynarski Wojciech...
itd.

- Tylko dzięki wiedzy nabytej wcześniej możemy wiedzieć, że utwór 3. jest wykonywany przez Jaremę Stępowskiego. Bo z opisu tak wykonanego się tego nie dowiemy.
- Czy w przypadku potrzeby przeniesienia nagrań z taśmy do postaci cyfrowej będziemy opisywali taśmę czy poszczególne utwory? A jakie są potrzeby użytkowników w tym zakresie?
- Ponadto w radio nie emituje się taśm tylko nagrania i każde z nich ma inne prawa autorskie, które i tak trzeba znać.

*za Naumienko Bohdan J., *Podstawy interaktywnego dostępu do zasobów archiwalnych*, Archeion 107

Po co te przykłady?

- Zasadniczą różnicą pomiędzy dokumentem elektronicznym (obojętnie czy analogowym czy cyfrowym) a dokumentem tradycyjnym jest to, że ten drugi jest trwale połączony z nośnikiem a ten pierwszy nie. Nośnik dla dokumentu elektronicznego jest tylko tymczasowym miejscem jego przechowania.
- Dlatego opis fizyczny nośnika w przypadku dokumentu elektronicznego ma znacznie mniejszy sens niż w przypadku dokumentu tradycyjnego.
- Przeniesienie dokumentu elektronicznego na inny nośnik jest tylko kwestią czasu. Ochrona dokumentu elektronicznego przez ochronę oryginalnego nośnika to najlepsza droga do ... utraty dokumentów.

Wnioski z przykładów

- Gdyby podmiotem opisu i przedmiotem ochrony był dokument elektroniczny (w rozpatrywanych przypadkach):
  - Spektakl teatru TV
  - Wykonanie tańca Samsona i Dalili
  - Piosenka Taksówkarz Warszawski skomponowana przez Tadeusza Suchockiego w wykonaniu Jaremy Stępowskiego nagrana...
- To nie byłoby wtedy:
  - VHS-a w ScreenSound jako „preservation copy”
  - Wątpliwości co zrobić z VHS-ami ze Złotą Setką teatru TV
  - Konieczności przerabiania istniejących opisów taśm w Radio Łódź

różnica

- Zasadniczą różnicą pomiędzy dokumentem elektronicznym (obojętnie czy analogowym czy cyfrowym) a dokumentem tradycyjnym jest to, że ten drugi jest trwale połączony z nośnikiem a ten pierwszy nie. Nośnik dla dokumentu elektronicznego jest tylko tymczasowym miejscem jego przechowania.
- Dlatego opis fizyczny nośnika w przypadku dokumentu elektronicznego ma znacznie mniejszy sens niż w przypadku dokumentu tradycyjnego.
- Przeniesienie dokumentu elektronicznego na inny nośnik jest tylko kwestią czasu. Ochrona dokumentu elektronicznego przez ochronę oryginalnego nośnika to najlepsza droga do ... utraty dokumentów

Podział wg kryteriów technicznych

funkcjonalnie nośniki na półkach

- Taśma filmowa
  - możliwość jednokrotnego nagrania, trwałe powiązanie treści z nośnikiem, możliwość rozpoznania treści gołym okiem

można wskazać
oryginał zapisu treści

- Nośniki wielokrotnego nagrywania
  - Taśmy analogowe
  - Taśmy cyfrowe

można wskazać
master zapisu
treści ale...

- Masowe pamięci cyfrowe

przyporządkowanie
treści do nośnika nie
ma sensu

Do tego wszystkiego jeszcze dochodzą dokumenty drukowane...

Katalogowanie

- cechy niezmiennie w czasie związane z treścią
  - tytuł oryginalny, twórcy, wykonawcy, uczestnicy, treść, data produkcji, data wydarzeń, producent itd..
- cechy zmienne związane ze sposobem zapisu
  - nośnik i sposób zapisu na nim (sygnatura, format zapisu, format obrazu, rodzaj dźwięku, data nagrania, status itp.)
- cechy zmienne związane z eksploatacją audycji
  - pasmo (blok programowy), tytuł cyklu emisyjnego, data i godzina emisji, oglądalność, zakupione prawa do eksploatacji, wydawnictwa, itp.

**brak informacji o prawach do audycji
praktycznie wyklucza ją z eksploatacji**

Katalogowanie

- „zorientowanie” na nośnik (techniczno-magazynowe)
  - wszystkie elementy opisu przyporządkowane do sygnatury nośnika
- **„zorientowanie” na treść (redakcyjne)**
  - **wszystkie elementy opisu przyporządkowane do niezmiennego identyfikatora wideogramu (fonogramu)**
- zorientowanie na „zdarzenie gospodarcze” (księgowo-menedżerskie)
  - wszystkie elementy opisu przyporządkowane do identyfikatora zdarzenia gospodarczego (emisji, produkcji, wydania płyty, itd.)

tylko zorientowanie na treść pozwoli na sprawne zarządzanie treściami cyfrowymi w długim czasie

katalogowanie, a dzieło zapisane w formie cyfrowej

- dlaczego należy przyporządkować nośniki do dzieła, a nie odwrotnie
  - jedno dzieło może być zapisane na dwóch lub więcej nośnikach (np. film w kilku aktach składających się na całość)
  - na jednym nośniku może być zapisanych wiele dzieł (np. taśma magnetowidowa z 40 newsami)
  - mając opisane dzieło zawsze można wskazać inne nośniki na których było przechowywane w cyklu swojego istnienia (historię przechowywania), a także wydawnictwa na płytach **nie stanowiące materiału godnego wieczystego przechowywania**

katalogowanie, a dzieło zapisane w formie cyfrowej

- Na przykład po zdigitalizowaniu zawartości kasety magnetowidowej z zapisanymi na niej 40 newsami dotyczącymi różnych wydarzeń i mających różnych autorów z jednej fizycznej jednostki może powstać 30 dokumentów elektronicznych, ponieważ 10 z nich może okazać się rozpoznanymi kopiami wcześniej zdigitalizowanych newsów (z innych kaset), albo materiałami niemającymi wartości archiwalnej. Zdigitalizowana zostanie więc nie fizyczna jednostka ale wybrane nagrania na niej się znajdujące

identyfikator dzieła czyli ISAN (ISO 15706)

- International Standard Audiovisual Number jest to dobrowolny system numeracji służący do identyfikacji materiałów audio/wideo (poszczególnych **utworów** i ich **wersji**)
- Standard ISAN definiuje „utwór audiowizualny” następująco: utwór audiowizualny to utwór składający się z sekwencji powiązanych obrazów z towarzyszeniem dźwięku lub bez, która w zamierzeniu ma być wyświetlana jako ruchomy obraz poprzez użycie urządzeń, **bez względu na metodę wstępnego lub kolejnego utrwalania**

źródło <http://www.pl.isan.org/pl/faq.htm>

formularz ISAN

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY

NAZWA REJESTRANTA

NR	TYTUŁ	TYTUŁ ODCINKA	CZAS	ROK	KRAJ PRODUKCJI	TYP UTWORU	NR ODCINKA	KOLOR

UCZESTNICY		
TYP	NAZWISKO	IMIĘ

PRODUCENCI

NR	TYTUŁ	TYTUŁ ODCINKA	CZAS	ROK	KRAJ PRODUKCJI	TYP UTWORU	NR ODCINKA	KOLOR

UCZESTNICY		
TYP	NAZWISKO	IMIĘ

PRODUCENCI

Drukuj
Email
Reset

najprostsze (?) metody standaryzacji

- zespół ds. digitalizacji powołany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego ustalił (wstępnie):
  - standardem metadanych dla zdigitalizowanych materiałów może być jeden z trzech formatów: MARC, EAD lub Dublin Core

proszę sobie wyobrazić co to może oznaczać za lat 20, 50, 100... jeśli zostanie wybrany MARC i jeśli „rekordem” w bazie danych będzie kaseeta VHS, a nie dzieło

MPEG 7

- Standard MPEG7 (ISO/IEC15938)
  - umożliwia zapis informacji technicznych o cechach obrazu: kształtach, kolorach, teksturach a także zakodowanie pełnego opisu ogólnego materiału audiowizualnego oraz **zawartości poszczególnych scen przyporządkowanych bezpośrednio do zapisu wideo.**
  - Warto dodać, że sama specyfikacja MPEG7 dotycząca opisu treści (Part 5: Multimedia description schemes) ma ponad 731 stron co pokazuje poziom trudności w ewentualnym zastosowaniu się do tego standardu przez bibliotekę digitalizującą
  - w praktyce jest to standard dla instytucji profesjonalnie zajmujących się materiałami audiowizualnymi

Inne standardy

- Projekty wspomagane przez UE
  - CEN.BT TF 179 (dla filmów)
  - Projekt MIDAS (dla pozostałych materiałów)
wstępna specyfikacja dostępna jest tu:
<http://www.filmstandards.org/>
- TV Anytime - projekt niezależnej grupy nadawców i producentów
<http://www.tv-anytime.org/>

trochę historii czyli „brudne” metadane

- Przyczyny
  - rozbudowanie struktury danych o nowe, kolejne
  - rozbudowanie struktury danych, kolejne ...
  - brak kontroli oprogramowania przed wprowadzaniem nieprawidłowych danych
  - brak nadzoru nad oprogramowaniem
  - utrata części danych po transferze do nowego systemu
  - źle zdefiniowane role użytkowników systemu (każdy może wszystko)

Przykład rozbudowującej się struktury

Film "Burza" w reżyserii Jana Bardzotwórczego na podstawie scenariusza Anny Pisarskiej

Twórcy

Bardzotwórczy Jan, @reżyseria, Pisarska, Anna, @scenariusz

Reżyseria	Scenariusz	...	Inni twórcy
Bardzotwórczy Jan	Pisarska Anna	...	Kowalski Jan, Nowak Dorota...

Twórca			Prawa	Do tytułu	Min.
Nazwisko	Imię	Funkcja			
Bardzotwórczy	Jan	Reżyseria	SFP	Burza	94'
Pisarska	Anna	Scenariusz	Zaiks	Burza	94'
Kowalski	Jan	Zdjęcia	SFP	Burza	94'
Nowak	Dorota	Montaż	Stowarz.Mont	Burza	94'
Zręczny	Adam	efekty komputerowe			
Violini	Pablo	Kompozytor	Zaiks	"On the boat"	3'15"

od „brudnych” metadanych do oczekiwanego porządku

źródło: ITN archive

- 1970: Gomulka resings
- 1981: martial law
- 1991: Walesa meets Mitterrand
- 2003: UE welcomes new members
- 2007: Poland's conservative Kaczynski twins lose parliamentary election to centre-right opposition party

<http://www.itnsource.com/>

Dziękuję za uwagę

Kazimierz Schmidt

kschmidt@archiwa.gov.pl

archiwum@archiwum.neostrada.pl